

GELDERS, Frans (jr.) (Vilvoorde 28 februari 1905 – Vilvoorde 21 mei 1985).

Was schepen (1947-1958) en burgemeester (1965-1978) te Vilvoorde en volksvertegenwoordiger voor Brussel (1949-1978).

Gelders was sedert 1954 voorzitter van de Federatie Brussel van de Belgische Socialistische Partij (BSP). Omdat de Franstalige vleugel na de verkiezingsnederlagen van 1964 en 1965 steeds radicalere uitspraken deed tegen de taalwetgeving van 1963 – vooral tegen de grenzen van Brussel-hoofdstad – trad hij in 1966 terug als federaal voorzitter. Na bemiddeling hernam hij zijn functie, maar in 1967 diende hij definitief zijn ontslag in. Om de Vlamingen minder kwetsbaar te maken eiste Gelders vergeefs een nieuw federaal pollreglement dat hen verkiesbare plaatsen kon garanderen. Bij de poll van 1-3 maart 1968 werden de Vlaamse kandidaten slecht geklasseerd: Gelders kreeg de bedreigde negende zetel, **Hendrik Fayat** de onverkiesbare elfde. Nadat de Franstaligen elk compromis weigerden, vergaderden de Vlaamse BSP'ers onder Gelders' leiding in het Vilvoordse Volkshuis. Op 6 maart 1968 besloten zij op te komen met een eigen lijst, de **Rode Leeuwen**. Die bracht Gelders en Fayat opnieuw in de Kamer en **Piet Vermeylen** in de Senaat. Onder leiding van Gelders steunden de Rode Leeuwen de regering-**Gaston Eyskens** (1968-1971), terwijl de Brusselse Federatie zich vijandig opstelde. De Rode Leeuwen behielden hun zelfstandigheid, maar het electorale succes taande. Na 1971 bleef alleen Gelders over als volksvertegenwoordiger. In Vilvoorde werd hij als burgemeester geconfronteerd met oppositie van het **Front démocratique des Francophones**. Die steunde op de Franstaligen uit Koningslo, maar kon geen wijziging van het taalstatuut afdwingen.

LITERATUUR: *Geschiedenis van de Socialistische Arbeidersliga te Vilvoorde, 1893-1968*, 1968; – *25 jaar Rode Leeuwen. Een kwarteeuw Vlaams socialisme in de hoofdstad*, 1993.

JEFFREY TYSENS

GELDERS, Frans (sr.) (Vilvoorde 5 december 1874 – Vilvoorde 2 december 1949).

Was als jonge arbeider vakbondsmilitant en plaatselijke verantwoordelijke van de Brusselse coöperatieve Maison du Peuple en werd al snel de onbetwiste leider van de jonge socialistische beweging te Vilvoorde. Gelders was socialistisch gemeenteraadslid (1911-1946), schepen (1921-1926, 1938-1940, 1944-1946), provincieraadslid (1921-1925) en volksvertegenwoordiger (1925-1949).

Als gemeenteraadslid introduceerde hij het Nederlands in de toen nog geheel Franstalige Vilvoordse gemeenteraad en bevorderde het tevens als voertaal in de gemeentescholen. Met het blad *De Vilvoordsche Democraat* liet hij ook een duidelijk Vlaamse stem horen in de door de Franstaligen gedomineerde Brusselse Federatie van de **Belgische Werkliedenpartij** (BWP). Gelders' goede contacten met **Camille Huysmans** vertaalden zich in een volgehouden, zij het niet steeds kritiekloze steun aan dit boegbeeld van het Vlaamse socialisme. Meer dan Huysmans immers stond Gelders voor een linkse en antiklerikale koers. In 1929 was hij medeondertekenaar van het **Compromis des Belges**. Als volksvertegenwoordiger speelde hij een niet geringe rol bij het opstellen van de **taalwetgeving** van 1932.

LITERATUUR: *Geschiedenis van de Socialistische Arbeidersliga te Vilvoorde, 1893-1968*, 1968; – N. Bal, *Zij droegen de rode vlag. De legendarische leiders van de socialistische strijd*, 1988.

JEFFREY TYSENS